

چکیده

سرزمین پر رمز و راز هند از دیرباز توجه همسایگان را به خود جلب نموده است و برخی از ایرانیان نیز در حشر و نشر با ساکنان این سرزمین آداب و رسوم آنان را با دقت مورد واکاوی قرار داده‌اند. یکی از این رسوم ستی شدن (خودسوزی زنان هندو پس از مرگ همسر) است که در ادب فارسی نیز به آن اشاره‌هایی رفته است. این نوشتار بر آن است که نحوه اجرا و نیز دلایل برگزاری این رسم کهن هندو و سپس ممنوعیت آن، میزان آشنایی ایرانیان با آن و نیز بازتابش را در آینه ادب فارسی بررسی کند.

کلید واژه‌ها:

هند، زنان، رسم ستی (ساتی)، آگاهی ایرانیان، ادب فارسی

دکتر هادی اکبرزاده

مدرس زبان و ادب فارسی
دانشگاه آزاد مشهد

حمیدرضا اکبرزاده

کارشناس ارشد تاریخ ایران
و دبیر دبیرستان‌های مشهد

بدون شک تحمل ریاضت و سختی از یک‌سو و رضایت از همه رنج‌ها و محنت‌ها از سوی دیگر، انسان را برای یک آرمان‌گرایی محض آماده خواهد نمود. صبر مصونیت در مصیبت‌ها و معصیت‌ها را به ارمغان می‌آورد و از منظری دیگر با پایبندی به صبر در حوزه عبادت می‌توان به تعالی و عروج انسانی راه یافت. بنابراین، در این مقاله ضمن برشمردن مواضع صبر به ویژگی‌ها و مصادیق و آثار و برکات آن با استناد ابیاتی از مثنوی مولانا به اجمال اشاره می‌شود.

صبر در لغت به معنی گیاه تلخ و ناگوار است و از آن معنای تحمل و شکیبایی اراده می‌شود و در اصطلاح ترک شکایت از بلا و خویشتن‌داری و تحمل شداید، بدون شکایت به کسی و خرسندی و رضا به قضای الهی است. و از دیدگاه قرآن و حدیث، صبر به معنی استقامت و پایداری در برابر تمامی علل و عواملی است که انسان را از رسیدن به کمالی که خداوند بشر را برای آن خلق کرده، باز می‌دارند. مولانا در شش دفتر مثنوی در لابه‌لای داستان‌ها و تمثیل‌های نمادین بارها کلمه «صبر» را آورده و جنبه‌های گوناگون آن را کاویده است. صبر از دیدگاه مولانا دارای معانی متفاوتی است و نگاه وی، بازتاب‌های متفاوتی دارد و وسعت زیادی به این موضوع می‌بخشد که انسان را از معنی ظاهر، به باطن سوق می‌دهد و الهام‌بخش اندیشه‌های فردی و اجتماعی می‌شود.

صبر در مثنوی با طیف وسیعی از تعبیر و قالب‌های متفاوت به نمایش گذاشته شده است. مولانا در تفهیم و عمق‌بخشی بهتر مفهوم صبر، آن را در مقابل شتاب قرار می‌دهد و با عنوان‌های سبب کامیابی و پرتو رحمان و سپر آهنین در برابر وسوسه‌های شیطانی معرفی‌اش می‌کند. صبر یکی از تعالیم حیات‌بخش و ریشه‌ بسیاری از ارزش‌ها و کمالات معنوی انسان، معرفی شده است.

ادامه مطلب در وبگاه نشر به

بازتاب

متن کامل مقاله در وبگاه نشر به

